

อายุความในคดีอาญา

นางสาวอรุณี อนันตชัยศิลป์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-423-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PRESCRIPTION IN CRIMINAL LAW

MISS ARUNEE ANUNTACHAISILP

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-423-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

อายุความในคดีอาญา

โดย

นางสาวอรุณี อนันตชัยศิลป์

ภาควิชา

นิติศาสตร์

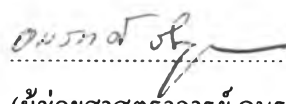
อาจารย์ที่ปรึกษา

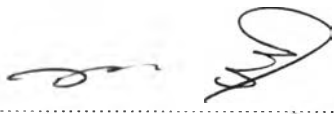
รองศาสตราจารย์มหา จิตติรัตน์

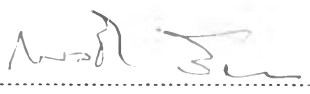
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์

.....คณะบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ชงทอง จันทร์รางสุ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมราวดี อังค์สุวรรณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์มหา จิตติรัตน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กมลชัย รัตนสากววงศ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อรุณี อนันตชัยศิลป์ : อายุความในคดีอาญา (PRESCRIPTION IN CRIMINAL LAW)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ. มัทธา จิตศิริรัตน์, 178 หน้า. ISBN 974-334-423-3

การกำหนดอายุความฟ้องร้องคดีอาญาตามประมวลกฎหมายอาญานั้น มีความแตกต่างกันในแต่ละฐานความผิด ซึ่งมีบทกำหนดโทษแตกต่างกันตามลักษณะความผิดและความร้ายแรงของฐานความผิด และในปัจจุบันยังมิได้มีการพิสูจน์โดยแน่ชัดถึงความสัมพันธ์ในการกำหนดอายุความในคดีอาญาว่าพิจารณาจากฐานความผิดและอัตราสูงสุดของโทษที่จะลง หรือจากอัตราสูงสุดของโทษที่จะลงเพียงอย่างเดียว ซึ่งหากพิจารณาจากอัตราสูงสุดของโทษที่จะลงเพียงอย่างเดียวจะเป็นปัญหาว่าการกระทำความผิดในลักษณะพยายามหรือผู้ใช้ในกรณีที่ความผิดที่ใช้มิได้ กระทำลง หรือผู้สนับสนุน และทำนองเดียวกันในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษ การกำหนดอายุความจะมีความแตกต่างกันไป

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ศึกษาแนวความคิดและการกำหนดอายุความฟ้องร้องคดีอาญาของกฎหมายต่างประเทศทั้งในระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) และระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) รวมทั้งการกำหนดอายุความในคดีอาญาตามกฎหมายไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และศึกษาเปรียบเทียบการกำหนดอายุความฟ้องร้องคดีอาญาพิจารณาจากฐานความผิดและอัตราสูงสุดของโทษที่จะลงกับการกำหนดอายุความฟ้องคดีอาญาพิจารณาจากอัตราสูงสุดของโทษที่จะลงเพียงอย่างเดียว โดยวิเคราะห์ถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายและผลกระทบในการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงโครงสร้างความรับผิดชอบทางอาญา พบว่าความสัมพันธ์ในการกำหนดอายุความฟ้องร้องคดีอาญาในระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) และระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) มีความแตกต่างกัน และการบังคับใช้กฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญาในเรื่องอายุความของนักกฎหมายไทยก็ยังมีความเห็นแตกต่างกัน นอกจากนี้วิทยานิพนธ์นี้จึงศึกษาวิเคราะห์และสรุปผลความสัมพันธ์ในการกำหนดอายุความฟ้องคดีอาญาที่เหมาะสมในการบังคับใช้กฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายในเรื่องอายุความว่าควรพิจารณากำหนดอายุความโดยสัมพันธ์กับฐานความผิดและอัตราสูงสุดของโทษที่จะลงในการกระทำความผิดนั้น ๆ

ภาควิชา นิติศาสตร์

สาขาวิชา นิติศาสตร์

ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ARUNEE ARNANCHASIN : (PRESCRIPTION IN CRIMINAL LAW)

THESIS ADVISOR : ASSISTANCE PROFESSOR MATHAYA JITIRAT, 178 PP. ISBN. 974-334-423-3

In order to define the duration of the prescription in criminal law, according to the penal code. It depends on the penalty of different offences, also its relating the sentences and the cases. At the moment, there still has no verification and certainty relating to define the prescription in criminal law ; judged whether on the liabilities and the highest-rate of penalty ; or only the highest-rate of penalty. though, the consideration on the highest-rate of penalty. Though, the consideration on the highest-rate of penalty only, this will cause problem of liabilities for the person or the supporter, that attempt to commit an offence, which has not been committed. on the same circumstance, in the case of the court of justice that enforced and enacted for the penalty; and defined the prescription in criminal law on the different basis.

The main purpose of this thesis is studying the definition of the prescription in criminal law, civil law and common law of foreign country, altogether with the thai prescription in criminal law, since from the past up to present time, and to study the comparison of definition of the prescription in criminal law, judging on the liabilities and the highest-rate of penalty, also the prescription in criminal law only on the highest-rate of penalty. In analysis of the intention of the law and its consequence of enforcement, including the framework and criminal liability; found taht there is a differential relationship between the prescription in civil and common law. Beside the enforcement of the penal code, concerning the prescription in law of thai lawyers, they are also have a different point of view and idea. This thesis is studying and analyzing also concluding, the result of the relationship of the perscription in criminal law and its enforcement in properly. The intention of enforcement about the prescription in law would relate on liability and offence at the highest-rate of that penalty.

ภาควิชา นิติศาสตร์

สาขาวิชา นิติศาสตร์

ปีการศึกษา 1999

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์มัทยา จิตศิริรัตน์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ผู้เขียนขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.กมลชัย รัตนสกาวงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมราวดี อังค์สุวรรณ และอาจารย์สมณัฐ เปรมประเสริฐ ในฐานะประธานกรรมการและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจนเป็นที่เรียบร้อย และขอขอบคุณผู้ที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ทุกท่านที่ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมติฐาน.....	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	3
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ของการศึกษาวิจัย.....	4
2 แนวความคิดและการกำหนดอายุความในคดีอาญา.....	5
2.1 การกำหนดอายุความในคดีอาญาของประเทศ ในระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law).....	6
- ประเทศฝรั่งเศส.....	6
- ประเทศสหภาพโซเวียต.....	9
2.2 การกำหนดอายุความในคดีอาญาของ ประเทศระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law).....	11
- ประเทศอังกฤษ.....	14
- ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	15
2.3 การกำหนดอายุความในคดีอาญาตามกฎหมายไทย ก่อนบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญา.....	20
- กฎหมายพระเจ้ามั่งราชหรือมั่งราชราชาศาสตร์.....	20
- กฎหมายตราสามดวง.....	21
- กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127.....	22

3	ความหมายและประเภทอายุความฟ้องคดีอาญา.....	24
3.1	การกำหนดอายุความฟ้องในคดีแพ่ง.....	24
3.2	การกำหนดอายุความคดีอาญา.....	26
3.3	ข้อแตกต่างในการกำหนดอายุความในคดีแพ่งและคดีอาญา.....	27
3.4	ความหมายของอายุความฟ้องคดีอาญา.....	30
3.5	อายุความเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติ.....	32
3.6	ประเภทของอายุความในคดีอาญา.....	37
3.6.1	อายุความฟ้องในคดีอาญา.....	37
3.6.1.1	การนับอายุความฟ้องคดีอาญา.....	44
3.6.1.2	การนับอายุความในความผิดที่พิจารณาได้ความ.....	47
3.6.1.3	การนับอายุความการกระทำความผิดกรรมเดียว ผิดกฎหมายหลายบท.....	50
3.6.1.4	วันกระทำผิด.....	52
3.6.1.5	ความผิดที่ต้องมีผลต่างหากจากการกระทำ.....	58
3.6.1.6	กรณีความผิดต่อเนื่อง.....	58
3.6.1.7	ความผิดที่เกิดจากการรณรงค์.....	62
3.6.2	อายุความในความผิดอันยอมความได้.....	62
3.6.3	อายุความกรณีกักกัน.....	66
3.6.4	อายุความล่วงเลยการลงโทษ.....	68
3.6.5	อายุความบังคับค่าปรับ.....	72
3.6.6	อายุความล่วงเลยการกักกัน.....	75
3.6.7	อายุความบังคับทัณฑ์บน.....	76
3.6.8	ผลของอายุความ.....	78
3.6.8.1	ผลเกี่ยวกับศาล.....	78
3.6.8.2	ผลเกี่ยวกับอัยการ.....	80
3.6.8.3	ผลเกี่ยวกับพนักงานสอบสวน.....	80
3.6.8.4	ผลเกี่ยวกับความผิด.....	81
3.6.8.5	ผลของคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญา.....	81

4	หลักเกณฑ์ในการกำหนดอายุความฟ้องคดีอาญา.....	88
4.1	การกำหนดอายุความฟ้องคดีสัมพันธ์กับการกระทำความผิด ที่มีโทษทางอาญา.....	91
4.1.1	กรณีกำหนดอายุความในประมวลกฎหมายอาญา.....	91
4.1.2	กรณีกำหนดอายุความในกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา.....	96
4.1.3	การกำหนดอายุความสัมพันธ์กับการใช้ดุลพินิจของศาลในการลงโทษ.....	108
4.1.4	การกำหนดอายุความสัมพันธ์กับกรณีที่มีเหตุบรรเทาโทษ.....	110
4.1.5	การกำหนดอายุความสัมพันธ์กับการกระทำผิดอาญาที่กฎหมาย เพิ่มหรือลดอัตราส่วนโทษ.....	112
	- การเพิ่มหรือลดอัตราส่วนโทษที่สัมพันธ์กับการกำหนดอายุความ.....	112
	- การกำหนดอายุความอันเกี่ยวเนื่องกับการพยายามกระทำความผิด.....	120
	- การกำหนดอายุความกรณีผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใช้ ผู้โฆษณา.....	126
	- การกำหนดอายุความกรณีผู้กระทำความผิดเป็นผู้สนับสนุน.....	130
4.2	การกำหนดอายุความฟ้องคดีอาญาสัมพันธ์กับอัตราโทษ.....	136
4.2.1	การเพิ่มและลดอัตราส่วนโทษที่สัมพันธ์กับการกำหนดอายุความ.....	136
	- การใช้ดุลพินิจของศาลในการลงโทษ.....	136
	- กรณีที่มีเหตุบรรเทาโทษ.....	137
	- การเพิ่มอัตราส่วนโทษสัมพันธ์กับการกำหนดอายุความ.....	138
	- การลดอัตราส่วนโทษสัมพันธ์กับการกำหนดอายุความ.....	142
	- การกำหนดอายุความอันเกี่ยวเนื่องกับการพยายามกระทำความผิด.....	144
	- การกำหนดอายุความกรณีผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใช้ ผู้โฆษณา.....	144
	- การกำหนดอายุความกรณีผู้กระทำความผิดเป็นผู้สนับสนุน.....	144
5	วิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบจากหลักเกณฑ์การกำหนดอายุความคดีอาญา.....	149
5.1	วิเคราะห์เจตนารมณ์ของกฎหมายในการกำหนดอายุความคดีอาญา.....	149
5.2	การกำหนดอายุความอาญาตามความสัมพันธ์กับฐานความผิด.....	150
5.2.1	การกำหนดอายุความอันเกี่ยวเนื่องกับการพยายามกระทำความผิด.....	151
5.2.2	การกำหนดอายุความกรณีผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใช้ ผู้โฆษณา.....	153
5.2.3	การกำหนดอายุความกรณีผู้กระทำความผิดเป็นผู้สนับสนุน.....	154
5.2.4	การใช้ดุลพินิจของศาลในการลงโทษและกรณีที่มีเหตุบรรเทาโทษ.....	157

5.2.5	การลดหรือเพิ่มอัตราส่วน โทษที่สัมพันธ์กับการกำหนดอายุความ.....	158
	- การเพิ่มอัตราส่วนโทษสัมพันธ์กับการกำหนดอายุความ.....	158
	- การลดอัตราส่วนโทษสัมพันธ์กับการกำหนดอายุความ.....	161
5.3	วิเคราะห์หลักเกณฑ์ในการกำหนดอายุความฟ้องคดีอาญากับ	
	โครงสร้างความรับผิดทางอาญา.....	166
5.3.1	หลักเกณฑ์ในการกำหนดโครงสร้างความรับผิดทางอาญา	166
5.3.2	การกำหนดอายุความฟ้องคดีกับโครงสร้างความรับผิดทางอาญา	168
6	บทสรุป.....	169
	รายการอ้างอิง.....	174
	ประวัติผู้เขียน.....	178